ו: מאימתי פרק ראשון תענית

דאזלי אתיגרא. פי׳ שהולכים במקלות ונשענים עליהם ואמר דתרגומא ממזיק בפלך דכמיב [ז]גבי יואב הוי גאתיגרא:

בשבילי הרשות. פי׳ בדרך שעשוי דרך הרשות והכרמים:

עד שתרד רביעה שניה. מכאן ואילך מזקי להו:

עד מתי נהנין ושורפין בתבן ובקש של שביעית. פירוש בשנה שמינית וכו׳ וס״ל כמ״ד שפימי זרעים מותרים ולר׳ עקיבא דאמר שפימי זרעים אסורים מקרא דהן לא מזרע ולא נאסוף כדמפרש במסכת פסחים פרק מקום שנהגו (דף נא:) ל״ל דמוקי לה ולבהמתך ולחיה וגו׳ בשפימי חולנות ולאו דוקא תבואה קאמר אלא כגון תבואת הכרם דהיינו חולנות אבל שפימי זרעים אסורים:

לא אמרן א״א קודם **יעצר דאורתא.** כלומר שירדו גשמים קודם ק״ש של ערבית אבל קודם של שחרית יש בהם משום ועצר כדאמר רב שמואל בר רב יצחק:

איבא דאמרי א״א ביירי תרביצי. שאין הגשמים ריקים מזרעים: וכל

[ח]א**הנודר עד הגשמים** (ח) [ט]**משירדו גשמים עד שתרד רביעה שניה רב זביד אמר לזיתים דתנן** [י]**מאימתי כל אדם מותרין בלקט בשכחה ובפאה משילכו הנמושות בפרט ובעוללות משילכו עניים בכרם ויבואו בזיתים משתרד רביעה שניה מאי נמושות אמר ר׳ יוחנן סבי דאזלי** [יא]**אתיגרא ר״ל אמר לקוטי בתר לקוטי רב פפא אמר כדי להלך בשבילי הרשות דאמר מר** [יב]**מהלכין כל אדם בשבילי הרשות עד שתרד רביעה שניה רב נחמן בר יצחק אמר לבער פירות שביעית** [יג]**דתנן** [יד]**עד מתי נהנין ושורפין בתבן ובקש של שביעית עד שתרד רביעה שניה מאי טעמא דכתיב** [טו]**ולבהמתך ולחיה אשר בארצך** [טז]**כל זמן שחיה אוכלת בשדה האכל לבהמתך בבית כלה** [יז]**לחיה מן השדה כלה לבהמתך מן הבית אמר רבי אבהו מאי לשון רביעה דבר שרובע את הקרקע כדרב יהודה דאמר רב יהודה מיטרא בעלה דארעא הוא שנאמר** [ב]**כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה ואמר רבי אבהו רביעה ראשונה כדי שתרד בקרקע טפח שניה כדי לגוף בה פי חבית אמר רב חסדא גשמים שירדו כדי לגוף בהן פי חבית אין בהן משום ועצר ואמר רב חסדא גשמים שירדו קודם ועצר אין בהן משום ועצר אמר אביי לא אמרן אלא קודם ועצר דאורתא אבל קודם ועצר דצפרא יש בהן משום ועצר דאמר רב יהודה בר יצחק** [ג]**הני ענני דצפרא לית בהו מששא דכתיב** [ד]**מה אעשה לך אפרים מה אעשה לך יהודה וחסדכם כענן בקר וגו׳ א״ל רב פפא לאביי והא אמרי אינשי במפתח בבי מיטרא בר חמרא מוך שקך וגני לא קשיא הא דקטיר בעיבא הא דקטיר בעננא אמר רב יהודה טבא לשתא דטבת ארמלתא איבא דאמרי דלא ביירי תרביצי ואיבא דאמרי דלא שקיל שודפנא איני והאמר רב חסדא טבא לשתא דטבת מנוולתא לא קשיא הא דאתא מיטרא מעיקרא הא דלא אתא מיטרא מעיקרא ואמר רב חסדא גשמים שירדו על מקצת מדינה ועל מקצת מדינה לא ירדו אין בהן משום ועצר איני והכתיב** [ה]**וגם אנכי מנעתי מכם את הגשם בעוד שלשה חדשים לקציר והמטרתי על עיר אחת ועל עיר אחת לא אמטיר חלקה אחת תמטר וגו׳** [ו]**ואמר רב יהודה אמר רב שתיהן לקללה לא קשיא הא דאתא טובא הא דאתא כדמבעי ליה אמר רב אשי דיקא נמי דכתיב תמטר תהא מקום מטר ש״מ א״ר אבהו** [ז]**מאימתי מברכין על הגשמים משיצא חתן לקראת כלה** [ח]**מאי מברך אמר רב יהודה אמר רב** [ט]**מודים אנחנו לך ה׳ אלהינו על כל טפה וטפה שהורדת לנו ור׳ יוחנן מסיים בה הבי אילו פינו מלא שירה כים ולשוננו רנה כהמון גליו כו׳ עד** [א] **אל יעזבונו רחמיך ה׳ אלהינו ולא עזבונו ברוך רוב ההודאות רוב ההודאות ולא כל ההודאות אמר רבא אימא אל ההודאות אמר רב פפא** [יא]**הלכך**

לימרינהו

אם יורדין בנקר כשפותחין הפתחים יקפל החמר שמוכר תבואה את שקו ליכנס ליטן מפני שהשנה מתברכת ויהיה שוכע בעולם ולא [ט]יסתבר במכירת תבואתו. אלמא יפין הן: **דקטיר בעיבא.** אם נתקבצו שמים בענגים ולא קלוטים אין בהם משום ועצר: **דקטיר בעננא.** שהיא קלוטה מעב אין בו ממש: **עבא לשפא.** מאשריא כלומר עובה יש לשנה הטבת ארמלתא שאין גשמים יורדין בה להרביע את האדרן: **אילא דאמרי דלא ביירי תרביצי.** אותן מקומות שמרביצין בהן תורה אינן גדילין על רוב מים כגון כרשינין: **לא שקיל שודפנא.** אין השדפון נאחז ומתדבק בתבואה: **מנוולתא.** שהדברים מנוולים בעיר מפני הגשמים: **הא דאתא מיטרא מעיקרא.** בזמנן במרחשון וירדו אף בעבת רעים הן שבכר די לגולם בגשמים של מרחשון: **דלא אתא מיטרא מעיקרא.** עבא לשפא דעבת מנוולתא. לשון אחר הא דאתא מיטרא מעיקרא עבא דמנוולתא: **אין בהם משום ועצר.** דאותן של קלת מדינה שירדו להן גשמים מוכרין לאחרים: **ואמר רב יהודה אמר רב שהיתן לקללה.** אותן שירדו ואותן שלא ירדו מפני ברוב גשמים קלקלו את תבואתם: **הא דאיכא מיטרא עובא.** יותר מדאי שהיתן לקללה: **דמכעי ליה.** אין בהן משום ועצר שקלת מדינה לקלת מדינה: **תמטר הא מקום מטר.** כלומר יותר מדאי: **מאימתי מברכין על הגשמים.** כפרק הרואה (ברכות דף נד.) אמרינן על הגשמים אומר הטוב והמטיב והתם (דף נט:) פרכינן הך ברכה דתקון לה רבנן ״ ומשנינן לה הא דאמר מיתוה והא דאמר מעמא: **אמן לקראת כלה.** שירדו כל כך שכשהטפה נופלת יוצאה אחרת ובולעת כנגדה מפי מורי. ל״ל שהשוקין מקלחין מים שוק מקלח חה מקלח כנגדו: **רוב הודאות.** כלומר רוב ההודאות אתה קורא להקב״ה ולא כל ההודאות והכי מסמע ברוך אתה ברוב ההודאות ולא בכל אלא כך מיתם בא״י אמ״ה אל ההודאות דמשמע כל ההודאות:

לימרינהו

משום ועצר. כלומר דיש בהן משום ברכה. קודם ועצר. דק״ש. מוך. קפל ודמוך. כלומר, שכל היום ירדד מטר. עיבא. עבים עבות הן של ברכה, ובהכי אמרו מוך שקך וגני. עננו. קטנים. ארמלתא. שאין יורד גשמים. לא ביירי תרביצי. אין חריבין בתי מדרשות, שיכולין הלמידים לבוא, שאין מעכבין להן גשמים, ובטבת יש להם פנאי יותר מכל ימות השנה. ע״א, שאין מפסידין הגנות. דאתא מיטרא מעיקרא. קודם טבת, ובטבת ונמי אתי טוביה אי ומוקמין) הוי ארמלתא. הא כתיב והמטרתי. [ב] לפרנעות. הא דאתא טובא. אין בהן משום ועצר, דברכה הוי. דאתא כדבעי. כלומר ועיר הוי קללה. דיקא נמי. דקרא בצעיר מיטרא כתיב. תמטר. תהא מקום מטר כל דהו. משיצא חתן לקראת כלה. משיצאו מים התחתונים לקראת מים העליונים, כדרך שיבא חתן לקראת כלה.

ח) נלקח לש״ל עד מתי נהנין וכו׳ עד שתרד רביעה שניה שלו מנר כלה לחיה. ט) ל״ל ואמרי אמר רב שהיתן לפורענות.

ז) וכו׳ פי׳ הכי ומ״ש לשעלה מנון הא דנרסי׳ כי עד אפסלידא שיך לפלן.

עין משפט
נר מצוה

סז א מיי׳ פ״ו מהלכות נדרים הלכה יא סמג לאוין רמג טושע״ד סימן רכ סעיף יח:
סז ב מיי׳ פ״ח מהלכות מתנות עניים הלכה יא:
יז ג מיי׳ פ״ה מהלכות מזיק ממון הלכה ד טור ח״מ סי׳ רעד:
יח ד מיי׳ פ״ו מהלכות שמטה ויובל הלי׳ ו סמג עשין קמה:
יט ה מיי׳ פ״י מהלכות ברכות הלכה ו סמג עשין מז טוש״ע א״ח סי׳ רכז סעיף ה:
כ ו ז מיי׳ שם הלכה ה טוש״ע שם סעיף ג:

מוסף רש״י

סבי דאזלי אתיגרא. זקנים עניים הולכים על משענתם כגתת וחולים כל שבולת וכבולת, ולשון נמושות כמו לא ימשוך, שנמשכמשון יהולכין (ב״מ נא:). **לקוטי בתר לקוטי.** לשון נמושות כמו לא ימיש, שנטלין ומשכין הכל מלפניהם (שם). מהלכין כל אדם בשבילי הרשות. פהם כני אדם משכמיסי תבואתם עד שעת הזריעה מפקיעים שבותיהם לימנם בה כל אדם לקצר את הדרך שלא יקוף, והן נקראין שבילי הרשות לפי שבריות עושין, והתנה יהושע שלא יקפידו על קן, עד שתרד רביעה שניה. אמר ר״ל (מגילה כט.) ומאי הכלאה הזרעים לימות וקשה לה דרשת הרגל (ב״ק מא.) וחסדכם כענן בקר. לא קטע (ברכות נט.) שתיהן לקללה. אותה שיתיר עליה רוב גשמים שמקלקלין את התבואה, ואת שלא יתיר אין גשמים אין תבואה גדולה (לקמן כ.). משיצא חתן לקראת כלה. שהגשם קולין על הארץ וכשהטפה נופלת עליהן עפר מתחיה טולות לקראתה (ברכות נט.).

רבינו חננאל

רב זביד אמר לזיתים, דתניא מאימתי כל אדם מותרין בלקט שכחה ופאה משילכו הנמושות, בפרט ובעוללות משילכו עניים בכרם ויבאו, בזיתים עד שתרד רביעה שניה. **דאזלי אתגרא.** זקנים ההולכין במשענת, בגתיכי בני רשות הרבים. מאי לשון רביעה. שריבוע לקרקע, כדרב יהודה דאמר מטרא בעלה דארעא היא, שנאמר הולידה והצמיחה. רביעה [ראשונה] כדי שתרד בקרקע טפח. שניה כדי לגוף בה פי חבית. אמר רב חסדא גשמים שירדו כדי לגוף בה פי חבית אין בהן משום ועצר. וכן גשמים שירדו קודם ועצר, פי׳. קודם קרית שמע שכתוב בה ועצר את השמים [ולא יהיה מטר]. אמר אביי לא אמרן אלא קודם קריה [שמע] של ערב, אבל קודם שמע דצפרא יש בהן משום ועצר. כלומר, המטר דיורד בשחר אינו כלום [ובעובר הוא, בדכתיב חסדכם כענן בקר. והני מילי במטר דקטיר בעננא, והוא שעמד והולך אבל אם נתקשרו שמים בעבים בבקר אינו פוסק אותו היום [כולן] מטר, וזהו האמור בר חמרא מוך שקך וגני, הצע

דאזלי אתיגרא. פי׳ שהולכים במקלות ונשענים עליהם ואמר דתרגומא ממזיק בפלך דכמיב [ז]גבי יואב הוי גאתיגרא:

בשבילי הרשות. פי׳ בדרך שעשוי דרך הרשות והכרמים:

עד שתרד רביעה שניה. מכאן ואילך מזקי להו:

עד מתי נהנין ושורפין בתבן ובקש של שביעית. פירוש בשנה שמינית וכו׳ וס״ל כמ״ד שפימי זרעים מותרים ולר׳ עקיבא דאמר שפימי זרעים אסורים מקרא דהן לא מזרע ולא נאסוף כדמפרש במסכת פסחים פרק מקום שנהגו (דף נא:) ל״ל דמוקי לה ולבהמתך ולחיה וגו׳ בשפימי חולנות ולאו דוקא תבואה קאמר אלא כגון תבואת הכרם דהיינו חולנות אבל שפימי זרעים אסורים:

לא אמרן א״א קודם **יעצר דאורתא.** כלומר שירדו גשמים קודם ק״ש של ערבית אבל קודם של שחרית יש בהם משום ועצר כדאמר רב שמואל בר רב יצחק:

איבא דאמרי א״א ביירי תרביצי. שאין הגשמים ריקים מזרעים: וכל

[ח]א**הנודר עד הגשמים** (ח) [ט]**משירדו גשמים עד שתרד רביעה שניה רב זביד אמר לזיתים דתנן** [י]**מאימתי כל אדם מותרין בלקט בשכחה ובפאה משילכו הנמושות בפרט ובעוללות משילכו עניים בכרם ויבואו בזיתים משתרד רביעה שניה מאי נמושות אמר ר׳ יוחנן סבי דאזלי** [יא]**אתיגרא ר״ל אמר לקוטי בתר לקוטי רב פפא אמר כדי להלך בשבילי הרשות דאמר מר** [יב]**מהלכין כל אדם בשבילי הרשות עד שתרד רביעה שניה רב נחמן בר יצחק אמר לבער פירות שביעית** [יג]**דתנן** [יד]**עד מתי נהנין ושורפין בתבן ובקש של שביעית עד שתרד רביעה שניה מאי טעמא דכתיב** [טו]**ולבהמתך ולחיה אשר בארצך** [טז]**כל זמן שחיה אוכלת בשדה האכל לבהמתך בבית כלה** [יז]**לחיה מן השדה כלה לבהמתך מן הבית אמר רבי אבהו מאי לשון רביעה דבר שרובע את הקרקע כדרב יהודה דאמר רב יהודה מיטרא בעלה דארעא הוא שנאמר** [ב]**כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה ואמר רבי אבהו רביעה ראשונה כדי שתרד בקרקע טפח שניה כדי לגוף בה פי חבית אמר רב חסדא גשמים שירדו כדי לגוף בהן פי חבית אין בהן משום ועצר ואמר רב חסדא גשמים שירדו קודם ועצר אין בהן משום ועצר אמר אביי לא אמרן אלא קודם ועצר דאורתא אבל קודם ועצר דצפרא יש בהן משום ועצר דאמר רב יהודה בר יצחק** [ג]**הני עננו דצפרא לית בהו מששא דכתיב** [ד]**מה אעשה לך אפרים מה אעשה לך יהודה וחסדכם כענן בקר וגו׳ א״ל רב פפא לאביי והא אמרי אינשי במפתח בבי מיטרא בר חמרא מוך שקך וגני לא קשיא הא דקטיר בעיבא הא דקטיר בעננא אמר רב יהודה טבא לשתא דטבת ארמלתא איבא דאמרי דלא ביירי תרביצי ואיבא דאמרי דלא שקיל שודפנא איני והאמר רב חסדא טבא לשתא דטבת מנוולתא לא קשיא הא דאתא מיטרא מעיקרא הא דלא אתא מיטרא מעיקרא ואמר רב חסדא גשמים שירדו על מקצת מדינה ועל מקצת מדינה לא ירדו אין בהן משום ועצר איני והכתיב** [ה]**וגם אנכי מנעתי מכם את הגשם בעוד שלשה חדשים לקציר והמטרתי על עיר אחת ועל עיר אחת לא אמטיר חלקה אחת תמטר וגו׳** [ו]**ואמר רב יהודה אמר רב שתיהן לקללה לא קשיא הא דאתא טובא הא דאתא כדמבעי ליה אמר רב אשי דיקא נמי דכתיב תמטר תהא מקום מטר ש״מ א״ר אבהו** [ז]**מאימתי מברכין על הגשמים משיצא חתן לקראת כלה** [ח]**מאי מברך אמר רב יהודה אמר רב** [ט]**מודים אנחנו לך ה׳ אלהינו על כל טפה וטפה שהורדת לנו ור׳ יוחנן מסיים בה הבי אילו פינו מלא שירה כים ולשוננו רנה כהמון גליו כו׳ עד** [א] **אל יעזבונו רחמיך ה׳ אלהינו ולא עזבונו ברוך רוב ההודאות רוב ההודאות ולא כל ההודאות אמר רבא אימא אל ההודאות אמר רב פפא** [יא]**הלכך**

לימרינהו

הנודר עד הגשמים. דלאמר קונם אם אהנה מדבר זה עד הגשמים: **עד שתרד רביעה שניה.** בנדרים הולכין אחר לשון בני אדם ואין קורין גשמים לראשונה עד שתרד שניה שמכאן ואילך מקולקלות הדרכים ומאוסות מפני הגשמים. ל״א עד הגשמים משמע תרי דהיינו רביעה שניה: **כל אדם.** אפילו העשירים: [ט]**פרט.** לא תפאר אחרים (דברים כד) לא תטול תפארתו ממנו: **משילכו הנמושות.** כשהה דמכאן ואילך נתייאשו שאר העניים לפי שיודעין אם נאחר לקט שכחה ופאה נמושות עוללות: **נמושות.** לשון ממשש[ט]: **משילכו עניים בכרם ויבאו.** כלומר שלקטו וחזרו ובאו פעם שניה והשאת מספר דעתייהו עניים: **משתרד רביעה שניה.** דעד ההיא שעתא לקטו הכל: **דאזלי אתיגרא.** הולכין בנחת ומעייני טפי. מחזיק בפלך (שמואל ב ג) מתרגמא אתיגרא: **לקוטי בתר לקוטי.** עני מולין בנו אחריו שמכאן ואילך פוסקין שאר עניים מלקוט: ה״ג **רב פפא אמר לשבילי הרשות.** כלומר שיש לקצר שבילין מכ״ד לעוברי דרכים לקצר שבילין ליל כשהות: **עד שתרד רביעה שניה.** שמכאן ואילך גדלה התבואה וקשה לה דיש הרגל דאמר מר בפרק מרובה[ט] בתנאים שהתנה יהושע מהלכין בשבילי הרשות וכו׳: **בתבן וקש של שביעית.** שפיחים שגדלו בשביעית דיש בהן איסור שביעית לו תבואה שגדלה בשביעית לאחר שנכנסה: **כלה לחיה מן השדה.** לשון זכר כמו עשו כלה (בראשית יח) כלומר כלה האוכל: **כלה לבהמתך.** כמו כלה בתימה כלה ולאיימו (תהלים נט) ומשירדה רביעה שניה מכאן ואילך אין תבן וקש בשדות שהגשמים עושין אותן זבל: **והולידה.** כאדם שמוליד: **גשמים ברביעה ראשונה.** אם כאין כל כך שנמסם הקרקע [כ] יפין הן ואין צריך להתענות: **לגוף בה פי חביה.** שבותת מן המים עד שנעשה תיחוח כל כך שיכול לעשות מגופת חבית בלא תוספת מים: **אין בהם משום ועצר.** אין זו קללה של ועצר את השמים[ט]: **קודם ועצר.** קודם זמן ק״ש דכתיב ביה ועצר את השמים: **אבל ירדו קודם ועצר דצפרא יש בהן משום ועצר.** הואיל ולא ירדו ביום ואין יפין לעולם: **ליה כהו משמא.** ואין שנתן מתברכת: **וחסדכם כענן בקר.** אמרן בו ממש: **מיטרא במיפתח בבי.** אם יורדין בנקר כשפותחין הפתחים יקפל החמר שמוכר תבואה את שקו ליכנס ליטן מפני שהשנה מתברכת ויהיה שוכע בעולם ולא [ט]יסתבר במכירת תבואתו. אלמא יפין הן: **דקטיר בעיבא.** אם נתקבצו שמים בענגים ולא קלוטים אין בהם משום ועצר: **דקטיר בעננא.** שהיא קלוטה מעב אין בו ממש: **עבא לשפא.** מאשריא כלומר עובה יש לשנה הטבת ארמלתא שאין גשמים יורדין בה להרביע את האדרן: **אילא דאמרי דלא ביירי תרביצי.** אותן מקומות שמרביצין בהן תורה אינן גדילין על רוב מים כגון כרשינין: **לא שקיל שודפנא.** אין השדפון נאחז ומתדבק בתבואה: **מנוולתא.** שהדברים מנוולים בעיר מפני הגשמים: **הא דאתא מיטרא מעיקרא.** שירדו הגשמים בזמנן במרחשון וירדו אף בעבת רעים הן שבכר די לגולם בגשמים של מרחשון: **דלא אתא מיטרא מעיקרא.** עבא לשפא דעבת מנוולתא. לשון אחר הא דאתא מיטרא מעיקרא עבא דמנוולתא: **אין בהם משום ועצר.** דאותן של קלת מדינה שירדו להן גשמים מוכרין לאחרים: **ואמר רב יהודה אמר רב שהיתן לקללה.** אותן שירדו ואותן שלא ירדו מפני ברוב גשמים קלקלו את תבואתם: **הא דאיכא מיטרא עובא.** יותר מדאי שהיתן לקללה: **דמכעי ליה.** אין בהן משום ועצר שקלת מדינה לקלת מדינה: **תמטר הא מקום מטר.** כלומר יותר מדאי: **מאימתי מברכין על הגשמים.** כפרק הרואה (ברכות דף נד.) אמרינן על הגשמים אומר הטוב והמטיב והתם (דף נט:) פרכינן הך ברכה דתקון לה רבנן ״ ומשנינן לה הא דאמר מיתוה והא דאמר מעמא: **אמן לקראת כלה.** שירדו כל כך שכשהטפה נופלת יוצאה אחרת ובולעת כנגדה מפי מורי. ל״א שהשוקין מקלחין מים שוק מקלח חה מקלח כנגדו: **רוב הודאות.** כלומר רוב ההודאות אתה קורא להקב״ה ולא כל ההודאות והכי מסמע ברוך אתה ברוב ההודאות ולא בכל אלא כך מיתם בא״י אמ״ה אל ההודאות דמשמע כל ההודאות:

לימרינהו

משום ועצר. כלומר דיש בהן משום ברכה. **קודם ועצר.** דק״ש. מוך. קפל ודמוך, כלומר, שכל היום ירדד מטר. **עיבא.** עבים עבות הן של ברכה, ובהכי אמרו מוך שקך וגני. **עננו.** קטנים. **ארמלתא.** שאין יורד גשמים. לא ביירי תרביצי. אין חריבין בתי מדרשות, שיכולין הלמידים לבוא, שאין מעכבין להן גשמים, ובטבת יש להם פנאי יותר מכל ימות השנה. ע״א, שאין מפסידין הגנות. **דאתא מיטרא מעיקרא.** קודם טבת, ובטבת ונמי אתי טוביה אי ומוקמין) הוי ארמלתא. הא כתיב והמטרתי. [ב] לפרנעות. הא **דאתא טובא.** אין בהן משום ועצר, דברכה הוי. **דאתא כדבעי.** כלומר ועיר הוי קללה. דיקא נמי. דקרא בצעיר מיטרא כתיב. **תמטר.** תהא מקום מטר כל דהו. **משיצא חתן לקראת כלה.** משיצאו מים התחתונים לקראת מים העליונים, כדרך שיבא חתן לקראת כלה.

ח) נלקח לש״ל עד מתי נהנין וכו׳ עד שתרד רביעה שניה שלו מנר כלה לחיה. ט) ל״ל ואמרי אמר רב שהיתן לפורענות.

ז) וכו׳ פי׳ הכי ומ״ש לשעלה מנון הא דנרסי׳ כי עד אפסלידא שיך לפלן.

תורה אור השלם

1. ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל הבואתה לאכל: ויקרא כה ז
2. כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה והנתה זרע לזרע ולחם לאכל: ישעיהו נה י
3. מה אעשה לך אפרים מה אעשה לך יהודה וחסדכם כענן בקר וכטל משכים הלוך: הושע ו ד
4. וגם אנכי מנעתי מכם את הגשם בעוד שלשה חדשים לקציר והמטרתי על עיר אחת ועל עיר אחת לא אמטיר חלקה אחת תמטר וחלקה אשר לא תמטיר עליה תיבש:

עמוס ד ז

הגהות הב״ח

(ח) גמ׳ הנודר עד הגשמים עד שיהו גשמים עד שתרד: (ב) רש״י ד״ה גשמים שנמסם הקרקע בעומק טפח יפין הן:

גליון הש״ס

רש״י ד״ה באימתי מברכים כו׳ ומשניין לה הא דחזי מחיי. ק״ל הא דמנין שם הך תיובתא ומסקינן אידי ואידי דמחוי כתן דאתת ניסא ומי ול״ע:

הגהות הגר״א

[א] גמ׳ סתמון גליו כו׳ עד ג״ב דמלמי את שמך מלכנו כ״ה נרסת הרי״ף ז״ל:

רבינו גרשום

עד שתרד. רביעה ראשונה אינה חשובה כלום. מאימתי כל אדם מותרין בלקט בשכחה ופאה. (של) בעה״כ (הכוצא) [הכוצא] לקט שכחה ופאה יכול ליקח. משילכו הנמושות. שכבר הפיחו עניים מרעבון. אתיגרא. בטורח, שכבר לא השאירו כלום. שבילי הרשות. דרכים שהם ברשות היחיד בשדות. ח) ברביעה. שניה כבר כלה לחיה. שניה. אין צריך אלא כדי שיכול לליש מהן עפר לגוף פי החבית. אין בהן

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com